

Vender Obama testbølgen?

Amerikanske lærere, skoleledere og uddannelsesforskere drømmer om et bedre og mere lige uddannelsessystem og er begejstrede for, at deres nye præsident vil reformere den udskældte lov No Child Left Behind, der gennem syv år har fået testkulturen til at eskalere i USA. Men drømmer de forgæves? Lektor Lotte Rahbek Schou forsker i testkultur og giver her sit kvalificerede bud.

*** ”Don’t tell us that the only way to teach a child is to spend most of the year preparing him to fill in a few bubbles on a standardized test.”**

”Woow!” ”Yeah!” ”Yes!” Sådan lyder de jublende reaktioner, når Barack Obama taler om, at der er andre måder at undervise et barn på end gennem standardiserede test.

Uddannelse står Barack Obamas hjerte særdeles nært, og han mener, at den eneste måde at løse mange af USA’s problemer på er ved at sikre den bedst mulige uddannelse. På hjemmesiden www.barackobama.com gennemgår Obama i en video overskrifterne i sit uddannelsesprogram. Selv om der er flere progressive punkter på hans program – for eksempel at der skal investeres massivt i små børns læring – er det Obamas kritik af ”a few bubbles on a standardized test”, der vækker den største applaus blandt publikum.

Eskalerende testkultur

Mange er dødtrætte af den testdrevne kultur, som længe har gennemsyret det amerikanske uddannelsessystem, og som er eskaleret under Bush-regeringens otte-årige levetid. Særligt blandt lærere, skoleledere og uddannelsesforskere ønsker man brændende et opgør med testkulturen og den meget udskældte lov No Child Left Behind. Loven blev indført af den foregående præsident, George W. Bush og vedtaget i januar 2002 af både republikanerne og demokraterne, og den har været den vigtigste og mest omdiskuterede uddannelsesreform under Bush-regeringen.

Formålet med No Child Left Behind har været at ændre den amerikanske skolekultur med henblik på at indsnævre forskellen i uddannelsesniveaet – ”closing the achievement gap” – mellem de forskellige grupper i samfundet. Lovkomplekset er bygget op på en kombination af high-stakes testing og accountability. Hver skole skal leve op til de fastsatte nationale fagstandarder. Elevernes faglige kompetencer i engelsk og matematik skal testes årligt, og skoler holdes ansvarlige for, om elevernes faglige niveau forbedres. Kan skolen ikke dokumentere en årlig resultatfremgang i elevernes scoringsniveau, betyder det sanktioner for såvel skole som lærere.

Test, evaluering og faglig opstramning har længe udgjort en integreret del af det amerikanske undervisningssystem, men med No Child Left Behind er der sket en markant optrapning af testkulturen.

Præsident Obama er ikke imod NCLB-lovens formål, men imod den måde loven er blevet implementeret på. Han mener, at der er blevet investeret alt for lidt i den – ”No Child Left Behind Left the Money Behind” – og et af kernepunkterne i hans uddannelsesprogram er netop at reformere loven. I Obamas ’Blueprint for Change’ står der blandt andet, at lærere ikke bør tvinges til at bruge det akademiske år til at forberede elever på at udfylde ”bubbles on standardized tests”.

Test er en global trend

Det vækker ikke blot begejstring i USA, at den amerikanske præsident stiller spørgsmålstegn ved det amerikanske testsystem. Optrapningen af testkulturen foregår ikke blot i USA, men er et fænomen, der i stigende grad viser sig i mange andre lande og på en måde opleves som en testbølge, der skyller ind fra USA.

Mange uddannelsesforskere skæver derfor spændt mod USA for at se, om testbølgen vil vende med Barack Obama i Det Hvide Hus.

Lotte Rahbek Schou er en af dem. Hun er lektor ved Institut for Pædagogik, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, og hun har i en årrække interesseret sig for forskningen i undervisningsevaluering og studeret den amerikanske testkultur nærgående. Hun fortæller, at mange lande har indført en række evalueringer og test, heriblandt Danmark, der med Bertel Haarder som undervisningsminister har fået obligatoriske nationale test. Det er ifølge Lotte Rahbek Schou en udvikling, som blandt andre OECD er med til at drive frem.

Test er en farlig vej

”Fra politisk hold begrundes evalueringstiltagene i et ønske om faglig opstramning for at sikre, at alle kan begå sig i en globaliseret verden, hvor viden får større og større betydning. Det er en international trend, som vi er hoppet med på,” fortæller Lotte Rahbek Schou, som kalder det ”en farlig vej”.

”Forskere har vist, at det ikke er uskyldigt at indføre test og evaluering i den danske folkeskole. Bertel Haarder forsøger at nedtone effekten af indførelsen af obligatoriske nationale test og evaluering. Hans argument er, at den obligatoriske testning kun vil tage 45 minutter af et helt skoleår. Men forskningen i USA viser, at testkulturen får en afsmittende virkning på hele skolekulturen, på skolens indhold, på undervisningsformerne, på målsætningerne for faget, på hele undervisningsmiljøet,” siger Lotte Rahbek Schou.

”Det, der er problemet, er, at det bliver et styringsmiddel ind i skoleklassen. At opnå en høj testscore har det med at blive vigtigere end at kunne tilfredsstillende egne faglige og didaktiske ambitioner i arbejdet med børnene. Standardiserede test har det med at indskrænke lærernes didaktiske råderum. Selve dagligdagen bliver instrumentaliseret.”

Er der ikke positive virkninger af de nationale test?

”Test kan være fornuftige i visse, snævert afgrænsede sammenhænge, hvis den enkelte lærer kan se det pædagogiske formål med dem. Men der er ingen dokumentation for, at børnene bliver dygtigere. Der er rapporter, der viser, at amerikanske 9-åriges scoringsniveau i læsning og matematik er gået en smule frem i løbet af de sidste 5 år. Men spørgsmålet er, om det er tegn på, at børnenes faglige niveau er hævet, når man samtidig ved, at lærere kun underviser i det stof, eleverne bliver testet i. Ifølge mange amerikanske forskere er test ▶

” Det er ikke nu, vi skal lægge små planer. Det er nu, vi skal leve op til vores moralske forpligtelse og give alle børn en uddannelse i verdensklasse.

et ineffektivt middel til at forbedre fagligheden i skolen, det er med til at rangordne eleverne, og værst af alt så skaber det en endnu større polarisering mellem eleverne.”

Desuden er der en fare for, at undervisningen bliver styret af, hvad eleverne skal testes i, så andre vigtige fag må vige – 'teaching for the test'. Som en lærer siger i en af de amerikanske undersøgelser, Lotte Rahbek Schou har gransket:

”I anden klasse underviser vi kun i det, børnene skal testes i, og vi er holdt op med at undervise i naturfag og historie. Vi har ikke længere morgensang eller tager på udflugter eller spiller musik. Vi viger også tilbage for at vise en video. Vi holder ingen pauser ud over 20 minutters frokost.”

Håb om forandring

Lærere, skoleledere og uddannelsesforskere drømmer om forandring. Og mange af dem er blevet revet med af Obamas håb om at kunne skabe et bedre samfund.

Lotte Rahbek Schou befandt sig i USA ved den amerikanske valgkamp klimaks – november 2008 – og hun oplevede den særegne tro på, at samfundet kan ændres til det bedre med Obama som leder. Hun var i USA på forskningsophold på Arizona State University, som netop har indgået en samarbejdsaftale med Danmarks Pædagogiske Universitetsskole.

”Det var så usædvanligt. Der var en helt fantastisk optimisme blandt forskerkolleger og studerende. Selv om Arizona er McCain-land, var der på universitetet en fantastisk tiltro til, at Obama ville vinde, og at det ville blive bedre med Obama. Folk troede pludselig på, at det kan lade sig gøre at forandre samfundet.”

Arizona State University var ellers hårdt ramt økonomisk i efteråret: På et semester skulle der skæres 12,5 procent af budgettet, og flere medarbejdere skulle afskediges. ”Den depression – eller det angreb på forskningen – blev koblet på en fantastisk tiltro til, at det kan lade sig gøre at ændre samfundet til det bedre,” siger Lotte Rahbek Schou.

Et slag for den offentlige skole

Det er svært ikke at lade sig forføre, når man hører Obamas overbevisende ord. Som for eksempel da han få dage før præsidentvalget tonede frem på millioner af amerikaneres tv-skærme i sin famøse reklamefilm, der varede ikke mindre end 30 minutter.

”Det er ikke nu, vi skal lægge små planer. Der er nu, vi skal leve op til vores moralske forpligtelse og give alle børn en uddannelse i verdensklasse. Jeg vil forbedre undervisningen for de helt små. Jeg vil rekruttere en hær af nye lærere og give dem bedre løn og bedre arbejdsforhold. Og til gengæld vil jeg kræve højere standarder og større personligt ansvar.”

Obamas store ambition er at rette op på den enorme ulighed og tilbyde en god uddannelse til alle grupper i samfundet. Hans overordnede, humanistiske uddannelsesplaner klinger til tider af socialdemokratisk uddannelsespolitik, sådan som vi kender det i Skandinavien. For eksempel vil han via planen 'Zero to Five' støtte og etablere flere og bedre daginstitutioner, der kan gøre en pædagogisk indsats for små børns læring og udvikling og samtidig aflaste arbejdende familier. Han vil gøre collegeuddannelse tilgængelig for flest mulige unge gennem en såkaldt 'American Opportunity Tax Credit'. Og endelig er han en varm fortaler for den offentlige skole.

”Der er ingen tvivl om, at Obama slår et slag for den offentlige skole, som skal kunne tilbyde alle grupper af samfundet en god uddannelse,” siger Lotte Rahbek Schou.

Den nye amerikanske drøm

Da Barack Obama vandt det amerikanske præsidentvalg, hørte Lotte Rahbek Schou studerende fra Arizona State University rende ud på gaden og brøle ”OBAMA! OBAMA! OBAMA!” for at få luft for entusiasmen.

Spørgsmålet er, om forskerne ved Arizona State University drømmer og håber forgæves. Kan håbet skabe et bedre uddannelsessystem? Kan det rette op på den herskende ulighed? Og vil Obama vende testbølgen?

Siden den berusende valgsejr har Obama overtaget Det Hvide Hus og dermed også nogle af de største problemer, en nyvalgt regering har skullet kæmpe med: en splintret økonomi, håbløse krige og en eskalerende konflikt i Mellemøsten og meget mere. Uddannelse står åbenlyst ikke øverst på agendaen.

Og selv om Obama får økonomiske midler til at indfri sine løfter om uddannelse, er det tvivlsomt, om han kan få sine løfter presset igennem systemet. Lotte Rahbek Schou nævner som eksempel lærerløbninger:

No Child Left Behind

Tidligere præsident George W. Bush står bag reformen No Child Left Behind (ofte kaldt NCLB), som blev vedtaget i januar 2002. Formålet er, at alle amerikanske elever skal have mulighed for at gå i en skole, der lever op til nationale standarder.

Reformens formål støtter de fleste op om, men NCLB har mødt voldsom kritik, da reformen har optrappet testningen i det amerikanske uddannelsessystem. Statslige standardtest er ikke nyt i USA, men med NCLB er de blevet lov.

Et vigtigt element i loven er, at skoler, distrikter og stater stilles til ansvar, såkaldt 'accountability': Hver stat er forpligtet til at hæve det faglige niveau gradvis med mindst fem procent årligt. Sker det ikke, er der sanktioner over for skolen. Lykkes det ikke for en skole at opnå en årlig fremgang i testene, får forældrene for eksempel ret til frit skolevalg, og skolen skal betale elevernes transportudgifter til den nye skole.

Kilder: www.nochildleftbehind.gov samt Lotte Rahbek Schou.

”En af mærkesagerne for Obama er at gøre en stor indsats for at få velkvalificerede lærere, blandt andet ved at give lærere mere i løn. I dag holder en tredjedel af alle lærere op inden for de første fem år af deres karriere. Hvis man vil styrke skolen, skal lærerflugten standses, og det skal gøres mere attraktivt at være lærer. Her hjælper en bedre lærerløn, men lærerlønninger er ikke et føderalt anliggende. Uddannelsesområdet er lagt i hænderne på de enkelte stater og deres lokale regeringer, så det er også de enkelte stater, der bestemmer, hvor meget lærere skal have i løn. Det betyder, at undervisningsministeren skal ud og forhandle med 50 forskellige stater om lærernes løn, hvis drømmen skal realiseres.”

Fremskridt eller forræderi

En anden dyster sky for mange uddannelsesforskere er Barack Obamas valg af undervisningsminister: Arne Duncan, tidligere leder af skolevæsenet i Chicago, USA's tredjestørste skoledistrikt. Som leder af Chicago-skolerne er Duncan kendt for at være reformivrig og for at stille skolerne til ansvar for deres effektivitet. Han har lukket skoler, der ikke klarede sig godt nok i de nationale test – samtidig går han også ind for etablering af 'charter schools', private skoler, der får del i de offentlige tilskud, men som er fritaget fra nogle af reglerne og reguleringerne, som de offentlige skoler er underlagt.

Mange af Lotte Rahbek Schous forskerkolleger på Arizona State University havde håbet på, at valget var faldet på Stanford-professoren Linda Darling-Hammond, som er en

arg kritiker af No Child Left Behind-loven, og som har været en vigtig pennefører for Obamas uddannelsesprogram.

Nogle kalder valget af Duncan for et decideret forræderi fra Obamas side. Andre ånder lettet op, da valget kunne have været langt mere tro mod den forrige regering, hvis der i stedet var blevet peget på eksempelvis Joel Klein, leder af New Yorks skolevæsen, eller Michelle Rhee, universitetsrektor i Washington D.C., der begge er kendte for en benhård accountability-styring. Begge har været på tale som kandidater til posten som undervisningsminister.

Da Obama præsenterede Arne Duncan som sit endelige valg af undervisningsminister, udtalte han:

“Det har været demokrater versus republikanere, kantineordninger versus status quo, flere penge versus flere reformer. Der er partiskel, og så er der skænderier, men ingen erkendelse af, at begge parter har både gode ideer og gode intentioner.”

Ligesom Barack Obama befinder Arne Duncan sig på en måde i midten mellem de stridende fløje, og det er muligvis en farbar vej, hvis uddannelseslovgivningen skal reformeres. Som *The Economist* konkluderer i en artikel, hvor de giver Duncan karakteren 10: Barack Obama ”er kongen af den gyldne middevej. Kun tiden vil vise, om den vej fører til meningsfulde reformer, eller om det bliver som et skib uden ror.”

Af Camilla Mehlsen
cme@dpu.dk

LÆS MERE:

Lotte Rahbek Schou: 'Klasseledelse via test og evaluering – som i USA?' i J.B. Krejsler & L. Moos: 'Klasseledelse – magtkampe i praksis. pædagogik og politik'. Dafolo 2008.

'B+ for the new boy'. *The Economist*. December 20. 2008.

'Blueprint for change. Obama and Biden's Plan for America'. www.barackobama.com

LOTTE RAHBEK SCHOU

Lektor ved Institut for Pædagogik, Danmarks Pædagogiske Universitets-skole. Hun har i flere år forsket i testkultur og evaluering, særligt i det amerikanske uddannelsessystem. Hun har været på flere forskeropholds i USA, senest i november 2008 på Arizona State University.

www.dpu.dk/om/lrs